

Euroopan talous- ja sosiaalikomitean lausunto aiheesta ”Kestävän kehityksen strategian tulevaisuudennäkymät”

(valmisteleva lausunto)

(2010/C 128/04)

Esittelijä: **Ernst EHNMARK**

Euroopan komissio päätti 18. maaliskuuta 2009 Euroopan yhteisön perustamissopimuksen 262 artiklan nojalla pyytää Euroopan talous- ja sosiaalikomitean lausunnon aiheesta

Kestävän kehityksen strategian tulevaisuudennäkymät
(valmisteleva lausunto).

Asian valmistelusta vastannut ”maatalous, maaseudun kehittäminen, ympäristö” -erityisjaosto antoi lausuntonsa 13. lokakuuta 2009.

Euroopan talous- ja sosiaalikomitea hyväksyi 4.–5. marraskuuta 2009 pitämässään 457. täysistunnossa (marraskuun 5. päivän kokouksessa) seuraavan lausunnon. Äänestyksessä annettiin 178 ääntä puolesta ja 21 vastaan 18:n pidättyessä äänestämästä.

1. Päätelmät ja suositukset

1.1 Euroopan talous- ja sosiaalikomitea (ETSK) suhtautuu myönteisesti komission kaksivuotisraporttiin Euroopan unionin kestävän kehityksen strategiasta ⁽¹⁾. Komission raportti luo perustan keskustelun jatkamiselle siitä, kuinka EU:n tulee toteuttaa kestävän kehityksen strategiaa.

1.2 ETSK kannattaa komission ehdotusta siitä, että strategian seuraavassa vaiheessa olisi asetettava etusijalle toimenpiteet neljällä pääalalla, jotka ovat vähähiilinen talous, biologisen monimuotoisuuden, vesien ja muiden luonnonvarojen suojelu, sosiaalisen osallisuuden edistäminen ja kestävän kehityksen kansainvälisen ulottuvuuden vahvistaminen. Komitea on kuitenkin pahoillaan siitä, että komissio ei ole analysoinut asiaa laajemmin eikä tehnyt erityisehdotuksia kyseisillä aloilla toteutettavista toimenpiteistä eikä niiden tavoitteista tai aikatauluista.

1.3 Muutamasta myönteisestä suuntauksesta huolimatta on selvää, ettei EU:n kestävän kehityksen strategia nykymuodossaan saavuta tavoitteitaan.

1.4 Jotta EU:n kestävän kehityksen strategia voi olla tehokas, se tarvitsee aivan uuden hallintorakenteen, jolla on riittävä henkilöstö, asianmukainen rahoitus sekä järjestelyt, joilla voidaan valvoa strategian toteuttamista.

1.5 ETSK toivoisi lisäksi, että komissio lisäisi sisäistä koordinaantiaan, esimerkiksi nimeämällä yhden komission jäsenistä koordinaantikomissaariksi. ETSK suosittelee lisäksi korkean tason riippumattoman komitean perustamista seuraamaan säännöllisesti kestävän kehityksen etenemistä sekä antamaan toimielimille julkisia suosituksia.

1.6 Komitea kehottaa neuvostoa ja komissiota luomaan EU:n kestävän kehityksen strategiasta yleisstrategian, joka otetaan huomioon kaikissa EU:n politiikoissa. Kaikkien muiden lyhyemmän aikavälin EU-strategioiden on osaltaan edesautettava EU:n tulevan kestävän kehityksen strategian tavoitteiden saavuttamista. Monet nyt päätettävistä politiikoista vaikuttavat tulevana vuosikymmeninä. Lyhytaikaisesti vaikuttavat toimet eivät saa heikentää tulevien sukupolvien kehitysmahdollisuuksia.

1.7 ETSK korostaa lausunnossaan, että Lissabonin strategian roolia ja kestävän kehityksen strategiaa on koordinoitava paremmin. Laadittaessa uutta Lissabonin strategiaa tai vuoteen 2020 tähtäävää strategiaa komissiota olisi kehotettava osoittamaan selkeästi, miten strategiassa ehdotettavat toimenpiteet edistävät pitkällä aikavälillä siirtymistä entistä kestävämpiin kehitysmalleihin. Samalla tavalla olisi vaadittava, että tulevan rahoituskehityksen, rakennerahastojen, yhteisen maatalouspolitiikan, tutkimuksen ja kehityksen puiteohjelmien sekä kaikkien muiden merkittävien strategioiden ja ohjelmien yhteydessä osoitetaan, miten ne edistävät kestävän kehityksen strategian tavoitteiden ja päämäärien saavuttamista.

1.8 Bkt ei nykymuodossaan saa enää olla ratkaiseva kriteeri politiikan muotoilussa. Edistystä ja ihmisten hyvinvointia olisi mitattava toisin kuin tähän asti. ETSK kannattaa painokkaasti muiden edistystä osoittavien indikaattorien kuin bkt:n kehittämistä ja soveltamista. Tässä yhteydessä on myös käytävä keskustelua arvoista, joita EU haluaa edistää.

1.9 Kestävä kehitys edellyttää sitoutumista ja työskentelyä ruohonjuuritasolla. Sitoutumisen aikaansaaminen edellyttää sekä työmarkkinaosapuolten että kansalaisyhteiskunnan organisaatioiden aktiivista toimintaa.

⁽¹⁾ KOM(2009) 400 lopullinen.

1.10 Selkeä poliittinen vastuunotto EU:n tasolla sekä kansallisesti ja paikallisesti on olennaisen tärkeää kestävän kehityksen strategian toteuttamisen kannalta. Myös Euroopan parlamentilla on tässä selkeä rooli. Komitea suosittelee järjestelmän perustamista sitä varten, että komissio voi sovittujen indikaattoreiden perusteella kartoittaa jäsenvaltioiden etenemistä asiassa sekä antaa sen jälkeen maakohtaisia erityisohjeita kysymyksissä, joihin on syytä kiinnittää huomiota. Mallina voitaisiin käyttää Lissabonin strategian etenemisen seuraamiseksi luotua onnistunutta järjestelmää.

1.11 ETSK pahoittelee sitä, ettei komissio pyytänyt ETSK:lta eikä muilta elimiltä panosta raporttiin ennen ehdotustensa muotoilemista, vaikka neuvoston päätelmissä vuodelta 2006 niin kehoitettiin. Vähintään yhtä tärkeää olisi ollut saada mukaan kansalaisyhteiskunnan organisaatioiden näkemyksiä. Komitea on parantanut omia mahdollisuuksiaan ottaa kestävän kehityksen kysymykset huomioon toiminnassaan perustamalla kolme vuotta sitten kestävän kehityksen seurantar ryhmän. Kyseinen elin puolestaan kuulee säännöllisesti jäsenvaltioiden kestävän kehityksen neuvostoja. Komitea suosittelee tämän järjestelmän hyödyntämistä entistä systemaatisemmin, jotta voidaan varmistaa kansalaisyhteiskunnan luova osallistuminen kestävän kehityksen ajantasais- tamiseen ja seurantaan Euroopassa.

1.12 On erityisen tärkeää, että EU:lla on hyvin toimiva kestävän kehityksen strategia hyvissä ajoin ennen Riossa vuonna 2012 järjestettävää seuraavaa kestävän kehityksen huippukokousta.

2. Komission tiedonanto

2.1 Euroopan komission tiedonanto (KOM(2009) 400 lopullinen, 24. heinäkuuta 2009) kestävän kehityksen strategian jatko- kehittämisestä on valitettavasti vain vaatimaton edistysaskel. Vaikka siinä korostetaan puutteita EU:n kestävän kehityksen tavoitteiden saavuttamisessa, siinä ei ehdoteta tehokkaita toimia kyseisten puutteiden poistamiseksi tulevaisuudessa.

2.1.1 ETSK muistuttaa tässä yhteydessä, että nimenomaan kysymys selkeistä poliittisista signaaleista on ollut jonkinlainen johto- ajatus komission, neuvoston ja parlamentin keskusteluissa.

2.1.2 Poliittisia signaaleja koskevat päätökset edellyttävät hyvää valmistelutyötä. ETSK on pahoillaan siitä, että komissio on osoit- tanut vain marginaalisia resursseja perustan luomiseksi tänä vuonna tehtävälle, kestävän kehityksen toimintalinjojen valmistelutyölle.

2.2 Komission asiakirjassa esitetään joukko katsauksia seitsemällä ensisijaisella alalla ja monialaisissa kysymyksissä tapahtu- neeseen kehitykseen. Esittely on hyödyllinen ja siitä käy ilmi, mitä tulisi painottaa enemmän ja mitä tulisi analysoida syvällisemmin.

2.3 Asiakirja osoittaa, että raportoitu kehitys on lähes yksin- omaan negatiivista. Ilmasto- ja energiakysymyksiin on viime vuosina panostettu paljon, mutta tulokset ovat edelleen suurimmaksi osaksi kielteisiä. Liikenne on toinen ala, jonka toimintalinjojen

avulla ei ole onnistuttu kääntämään päästöjen lisääntymisuu- nta laskuun. Myönteisiä esimerkkejä voidaan kaiken kaikkiaan löytää vain nimeämällä yksittäisiä toimia, kuten jokin lupaava lakiesitys tai innovatiivinen aloite. Negatiivisen kehityksen kääntä- vää yleissuuntausta ei ole näkyvissä.

2.4 ETSK ei aio kommentoida komission kunkin politiikanalan kaaviomaista arviointia, vaan tyytyy toteamaan, että komission katsaus ei ole rohkaisevaa luettavaa. Tulokset osoittavat selvästi, että kestävään kehitykseen on suhtauduttava poliittisella tasolla nykyistä vakavammin.

2.5 Kestävää kulutusta ja tuotantoa on painotettu jo joitakin vuosia. Toinen esimerkki on raaka-aineiden käyttö tuotannossa. Tilastot osoittavat, että EU ja Yhdysvallat käyttävät tuotantoyk- sikköä kohti kaksi kertaa enemmän raaka-aineita kuin esimerkiksi Japani. Tässä voitaisiin rationalisoimalla saavuttaa merkittävää hyötyä.

2.6 Komissio on antanut erityisen etusijan toimille, joilla sosi- aalinen ulottuvuus ja sosiaaliskysymykset pyritään sisällyttämään sekä kestävän kehityksen strategiaan että muihin EU:n kehittä- mistä koskeviin ajankohtaisiin strategioihin (esim. Lissabonin strategia). Tämän työn merkitystä kuvastaa se seikka, että yli 70 miljoonaa eurooppalaista elää köyhyydessä (mm. EU:n tilas- totoimiston käyttämän määritelmän mukaan). Yhteys maahan- muuttoasioiden ja köyhyydessä elävien määrän välillä on keskeinen kysymys.

3. Strategia kriisissä?

3.1 Kestävän kehityksen käsite esitettiin ensimmäisen kerran Rion konferenssissa lähes kaksikymmentä vuotta sitten. Konfe- renssin viesti oli selkeä ja vakuuttava: on eletävä niin, ettei hei- kennetä tulevien sukupolvien elinehtoja. Johannesburgissa kymmenen vuotta myöhemmin pidetyn huippukokouksen (YK:n järjestämä kestävän kehityksen huippukokous Johannesburgissa, 2002) päätelmät saivat vahvaa vastakaikua: nyt oli vihdoin tehty kattava paketti ja ehdotuksia kaikkien kannalta oikeudenmukai- seksi yhteiskuntakehitykseksi.

3.2 EU hyväksyi Johannesburgin huippukokouksen valmistelu- jen yhteydessä ensimmäisen eurooppalaisen kestävän kehityksen strategian (KOM(2001) 264 lopullinen – Kestävä kehitys Euroo- passa paremman maailman vuoksi: kestävää kehitystä koskeva Euroopan unionin strategia).

3.3 EU:n kestävän kehityksen strategia hyväksyttiin keväällä 2001 euforisissa tunnelmissa. Muutamaa vuotta myöhemmin tilanne alkoi muuttua monimutkaisemmaksi.

3.4 Strategiassa itsessään oli tuskin mitään vikaa. Innokkaista tukijoista ei myöskään ollut puutetta kansalaisyhteiskunnassa eikä poliitikkojen ja mielipidevaikuttajien joukossa.

3.5 Ongelma oli lähinnä siinä, ettei löytynyt todellista tahtoa (tai kykyä) ryhtyä muuttamaan visioita konkreettisiksi toimintaohjelmiksi.

3.6 Kestävän kehityksen strategiaa tarkistettiin vuonna 2006 tehdyllä päätösasiakirjalla ”EU:n kestävän kehityksen strategian uudelleentarkastelu – Uudistettu strategia”. Tarkistus ei kuitenkaan tuonut lisävaloa painopisteitä ja toteutustapoja koskeviin kysymyksiin. EU oli samaan aikaan jo kehittämässä uutta ohjelmaa, joka keskittyi muun muassa talouskasvuun ja työpaikkojen luomiseen.

3.7 Jännite kestävää kehitystä koskevan vision sekä kasvua ja kilpailukykyä edistävän ohjelman välillä on viime vuosina kasvanut. Erot liittyvät esimerkiksi aikaperspektiiviin: Lissabonin strategia toimii keskipitkällä aikavälillä, kun taas kestävän kehityksen strategiaa sovelletaan pitkällä aikavälillä. Tämä voi johtaa siihen, että Lissabonin strategiassa asetetaan etusijalle lyhyellä aikavälillä vaikuttavat toimet, jotka ovat ristiriidassa kestävän kehityksen pitkän aikavälin tavoitteiden kanssa.

3.8 Yhä useammat toivovat, että strategioiden välistä työnjakoa tarkistettaisiin. Strategioiden yhdistämisellä voitaisiin tehostaa niille osoitettujen resurssien hyödyntämistä.

3.9 Tämän lausunnon tarkoituksena on kuitenkin tehdä selväksi, että kestävän kehityksen strategialle on annettava uutta vauhtia, jotta siitä voi tulla työskentelyn suunnannäyttäjä sekä Euroopassa että maailmanlaajuisesti.

4. Mitä olemme oppineet?

4.1 ETSK on viime vuosina antanut runsaat kymmenkunta lausuntoa, joissa strategiaa on käsitelty eri näkökulmista. Lisäksi on esitetty yleisnäkemys siitä, miten strategiaa voitaisiin jatkaa. Yhteisenä teemana on ollut se, että kestävää kehitystä ja Lissabonin strategiaa on käsiteltävä yhdessä – vaikka niillä onkin eri otsikko (?).

4.2 ETSK on eritellyt seuraavat kolme tekijää, joiden voidaan yhdessä katsoa selittävän, miksi strategiat ovat kehittyneet eri suuntiin:

- Strategioilla on erilainen poliittinen painoarvo: Lissabonin strategia vastaa poliittisesti ajankohtaisista kysymyksistä, kun taas kestävä kehitys liittyy pitkän aikavälin painopisteiden asettamiseen. Ero voidaan ilmaista myös henkilötasolla: Lissabonin strategiasta vastaavat valtion- ja hallitusten päämiehet, kun taas kestävää kehitystä käsittelevät usein ympäristöministerit. Tällainen erilainen painotus heijastuu myös resurssien jakamiseen: sekä komissiossa että jäsenvaltioissa kestävän kehityksen parissa työskentelee huomattavasti vähemmän henkilöstöä kuin Lissabonin strategian parissa.

- Strategioiden tunnettuus kansalaisten keskuudessa on hyvin erilainen: Lissabonin strategia on – jos nyt ei tunnettu – niin

ainakin suhteellisen tunnettu melko laajoissa piireissä. Kestävää kehitystä pidetään teoreettisena ja vaikeana suhteuttaa käytännön poliittiseen toimintaan.

- Ohjauskeinot ja arviointi: Lissabonin strategialla on tarkka suunnittelu- ja seurantajärjestelmä, joka perustuu yhteisiin normeihin ja aikatauluihin. Kestävän kehityksen strategialla on epätarkempi järjestelmä, joka koskee yhteisten painopisteiden asettamista ja yhteistä arviointia. Näin ollen Lissabonin strategialla voidaan painostaa jäsenvaltioita tehokkaasti, kun taas kestävä kehitys vastaa enimmäkseen yleisiä aikeita.

4.3 Viimeisin laaja arviointi tehtiin ennen strategian tarkistamista vuonna 2006. Ministerineuvosto painotti strategian tarkistetuissa suuntaviivoissa, että on äärimmäisen tärkeää vahvistaa yhteistyötä sekä kestävää kehitystä koskevien toimien koordinaatiota kansallisen ja EU-tason välillä. Erityisen tärkeänä pidettiin sitä, että työskentelylle kestävän kehityksen parissa laaditaan selkeät painopisteet. Eräessä komission vuonna 2008 antamaa kaksivuotisraporttia edeltävässä arvioinnissa todettiin, että edistystä on saavutettu paitsi tuotteiden elinkaariajattelussa ja jätteiden minimoimisessa myös monien ympäristönsuojeluun liittyvien aloitteiden avulla (*Progress on EU Sustainable Development Strategy, Final Report, ECORYS*).

4.4 On tärkeää huomata, että rakennerahastojen ja kestävän kehityksen strategian yhteistyö on kehittynyt vain heikosti. Juuri aloilla, joita EU rahoittaa huomattavasti, on investointien kestävyden oltava ehdottomalla etusijalla.

5. Kestävän kehityksen strategian elvyttämisen lähtökohtia

5.1 EU:lla on ollut keskeinen rooli kestävän kehityksen maailmanlaajuisen edistämishankkeiden kehittämisessä. Monet valtiot ja valtioryhmät pitävät EU:ta kestävää kehitystä koskevien toimien suunnannäyttäjänä. Paljon on jo voitettu, jos EU voi johtaa myös kestävän kehityksen strategian elvyttämistä.

5.2 Yksi strategian nykyisen muotoilun monista ongelmista on se, että painopisteitä on niin paljon: seitsemän pääaluetta ja neljä monialaista teemaa. Strategian tehokkuus todennäköisesti paranisi, jos sen painopisteet asetettaisiin selkeämmin. Strategian tehostamiseksi on myös ratkaisevaa, että EU:n kestävän kehityksen strategialla on selkeät ja mitattavat tavoitteet.

5.3 Lisäksi on viimein tuotava esiin, että vaikka kestävä kehitys perustuu kolmeen pilariin, kaikilla toimilla ei aina voida samanaikaisesti edistää sekä ympäristö- että sosiaali- ja talousasioita. Kaikki kolme pilaria eivät voi aina samanaikaisesti hyötyä kaikissa tilanteissa. Pikemminkin on asetettava toisinaan vaikeatkin painopisteitä. Aiemmin on liian usein asetettu painopisteitä, jotka ovat palvelleet lyhytaikaisia taloudellisia intressejä. Valitettavasti tämä näyttää nyt toistuvan nykyisessä talouskriisissä rakenneuudistusohjelmien yhteydessä.

(?) Ks. esim. EUVL C 195, 18.8.2006, s. 29 ja EUVL C 256, 27.10.2007, s. 76.

5.4 Julkisen sektorin on otettava tärkeä johtoasema edistettäessä kestävä kehitystä. Päättäjät voivat antaa merkittäviä kannustimia kestävä kehityksen edistämiseen lainsäädännöllä, verokannustimilla ja tuilla (ja poistamalla haitalliset tuet) sekä julkisilla hankinnoilla.

5.5 Uudet rahoitusnäkökulmat on vuodesta 2014 lähtien suunnattava tulevan kestävä kehityksen strategian tavoitteiden mukaisesti.

5.6 EU:n kestävä kehityksen strategiassa on tarkasteltava haitallisten tukien ongelmaa. ETSK kehottaa komissiota lopultakin esittämään suunnitelman haitallisten tukien uudistamiseksi. Kyseinen suunnitelma oli määrä laatia jo vuonna 2008.

5.7 Kestävä kehityksen strategian elvyttäminen ei saa johtaa keskitetyn valvonnan lisääntymiseen. Kestävä kehitys tulee nivota yhteen niiden uusien pyrkimysten kanssa, joiden tavoitteena on päätösvalan hajauttaminen ja siirtäminen alemmille hallinnontasosille.

5.8 Kestävä kehitys perustuu ruohonjuuritason sitoutuneeseen toimintaan. Kansalaisjärjestöt ja työmarkkinaosapuolet pyrkivät koko yhdeksänkymmentäluvun ajan aktiivisesti vaikuttamaan EU:hun, että se kehittäisi toimiaan dynaamisesti kestävä kehityksen alalla. Kansalaisjärjestöille tulee antaa elvytyksessä kestävä kehityksen strategiassa erittäin tärkeä rooli.

5.9 Toinen tärkeä toimija tulevassa työssä ovat alueelliset ja etenkin kunnalliset elimet.

5.10 Puhutaan paljon siitä, että elinkeinoelämän on sitouduttava asiaan paremmin. Yrityksillä on elvytyksessä kestävä kehityksen strategiassa itsestään selvä ja selkeä rooli. On ilmeistä, että kiinnostus ilmasto ja kestävä kehitystä koskeviin kysymyksiin lisääntyy elinkeinoelämän piirissä.

6. Perusteluja kestävä kehityksen strategian vahdittamiselle

6.1 Kysymys siitä, onko kestävä kehityksen strategian elvyttäminen tärkeää, saattaa vaikuttaa omituiselta. Päivittäin saadaan niin paljon tietoa muun muassa ympäristö- ja energiakysymyksistä, maataloudesta ja biologisesta monimuotoisuudesta, että kestävä kehitystä koskevia konkreettisia toimia voidaan perustella vaikka miten monella asialla.

6.2 Ilmaston lämpeneminen on konkreettinen kysymys, joka on saanut paljon julkisuutta ja josta on tehty lukuisia hätäraportteja, esim. Sternin raportti. TEEB-hankkeessa (*The Economics of Ecosystems and Biodiversity*, "Ekosysteemien ja biologisen monimuotoisuuden taloudelliset näkökohdat") on myös tuotu esiin mahdolliset vaarat, jos biologisen monimuotoisuuden vähentyminen ja ekosysteemien ylikuormitus jatkuu.

6.3 Maataloudella on laajasti ymmärrettyä vastassaan uusia lämpötilan noususta johtuvia ongelmia. Tulevien maatalouspoliittisten toimien keskeinen kysymys on, kuinka maatalous pystyy muuntautumaan uusien ehtojen mukaiseen tuotantoon.

6.4 Luetteloa olisi helppo jatkaa. Useimmat kysymykset ovat olleet esillä julkisessa keskustelussa. Vähemmän huomiota on saanut se, että seuraukset alkavat todennäköisesti näkyä jokapäiväisessä elämässämme jo ennakoitua aikaisemmin.

6.5 Komitea kehottaa komissiota luomaan EU:n kestävä kehityksen strategiasta yleisstrategian, joka otetaan huomioon kaikissa muissa EU:n politiikoissa. Kaikkien muiden EU:n strategioiden on osaltaan tuettava tulevan EU:n kestävä kehityksen strategian tavoitteiden saavuttamista ja vahvistettava kestävä kehitystä.

6.6 ETSK kannattaa painokkaasti muiden edistystä osoittavien indikaattorien kuin bkt:n kehittämistä ja soveltamista. Stiglitz-toimikunnan tuoreimmassa julkaistussa raportissa osoitetaan jälleen kerran selvästi, ettei bkt:n perusteella voida antaa suuntaviivoja laaja-alaisia päätöksiä varten, joita nyt on tehtävä. Päinvastoin: se on harhaanjohtava, sillä se ei osoita todellisia ongelmia vaan siirtää niitä näin tulevaisuuteen. ETSK antoi hiljattain lausunnon siitä, millaisia seurauksia bkt:n uudella lähestymistavalla on ⁽³⁾. Keskustelua on kuitenkin käytävä laajemmin kuin vain mittaamiseen tarkoitetuista indikaattoreista. Keskeisenä seikkana on tarkasteltava sitä, miten yhteiskunnassa saavutetaan kestävä hyvinvointi ja miten yhteiskunta muutetaan taloudeksi, jossa saadaan vähäisin panoksin huomattavia tuloksia.

6.7 EU:n on parannettava kansalaisten kanssa käytävää keskustelua myös kestävä kehitystä koskevista kysymyksistä.

7. Poliittinen vastuu ja johtajuuden tarve

7.1 ETSK on useissa kestävä kehitystä käsitelleissä lausunnoissaan korostanut, että kestävä kehitys edellyttää poliittista johtajuutta sekä tahtoa toimia kehitystyön moottorina. Tämä ei kuitenkaan tarkoita keskusjohtoisuuden vaatimista. Kyse on pikemminkin tahdosta olla aloitekykyinen, luoda verkostoja ja ottaa vastuuta.

7.2 ETSK toistaa useissa aikaisemmissa lausunnoissaan esittämänsä toteamuksen, että kestävä kehitys edellyttää aktiivista poliittista vastuunottoa ja aktiivista toimintaa myös alue- ja paikallistasolla. ETSK korostaa lisäksi, että työmarkkinaosapuolille ja kansalaisyhteiskunnalle laajasti ymmärrettyä on annettava mahdollisuus osallistua aktiivisesti strategian suunnitteluun ja toteuttamiseen.

7.3 Näin ollen on tärkeää painottaa sitä, että tarvitaan keskeisten kehitysstrategioiden eli Lissabonin strategian ja kestävä kehityksen strategian välistä yhteistyötä. Se, milloin strategiat mahdollisesti yhdistetään, ei ole niin tärkeää kuin se, että yhteistyötä tehdään tiiviisti. On kuitenkin oltava selvää, että Lissabonin strategian yhteydessä toteutettujen toimien on vaikutettava sitä laaja-alaisemman EU:n kestävä kehityksen strategian tavoitteiden saavuttamiseen.

⁽³⁾ EUVL C 100, 30.4.2009, s. 53.

7.4 EU:n kestävän kehityksen strategian onnistunut toteuttaminen edellyttää nykyistä vahvempaa hallintorakennetta. ETSK kehottaa neuvostoa luomaan EU:n kestävän kehityksen strategiaa varten samanlaisen hallintosityklin kuin Lissabonin strategiaa varten. Siihen tulisi sisältyä vuosittainen raportointi, esikuva-analyysi ja avoin koordinoitimenetelmä, jotta jäsenvaltioita voitaisiin vertailla nykyistä paremmin ja jotta luodaan kilpailua kestävän kehityksen edistämiseksi. Lisäksi sekä jäsenvaltioiden että komission on asetettava käyttöön nykyistä enemmän resursseja EU:n kestävän kehityksen strategian toteuttamiseksi.

8. Tiedot ja asenteet

8.1 Komissio antaa paljon tilaa koulutuskysymyksille ja esittää tiivistelmän EU:n eri ohjelmista. Komissio ei sen sijaan aseta koulutusta ja tietoa koskevia kysymyksiä laajempaan demokraattiseen kontekstiin. Kestävä kehitys ja ilmastopolitiikka edellyttävät päätöksiä, jotka eivät aina saa myönteistä vastaanottoa. Kestävän kehityksen ja ilmasto- ja energiapolitiikan perusta on laskettava ruohonjuuritasolla.

8.2 Kuinka sitoutumista ja tukea voidaan kehittää? Yksi avain-tekijä on koulutus – mutta lähinnä sellainen koulutus, jota annetaan esimerkiksi pohjoismaisissa kansanopistoissa, joissa demokraattinen ulottuvuus on koulutustyössä tärkeässä asemassa. Koulutus edistää sosiaalisessa mielessä voimakkaasti myös demokraattien kehittämistä. Kansanopistoilla on ollut Pohjoismaissa olennainen rooli rekrytoitaessa työntekijöitä kaikenlaisiin kansalaisyhteiskunnan organisaatioihin.

8.3 Tämä ei kuitenkaan tarkoita sitä, että koulujen tai nuorisosteen koulutuksen rooli olisi vähemmän tärkeä. Nyt on tarpeen vahvistaa sekä nuorisosteen koulutusta ja löytää uusia pedagogisia metodeita.

8.4 ETSK suosittelee, että kestävän kehityksen strategia ymmärrettäisiin koulutuskysymysten yhteydessä laajasti.

9. Tutkimus ja pitkän aikavälin kehitys

9.1 Tutkimuksen merkitystä on painotettu alkuaikojen kestävä kehitystä koskevista päätöksistä lähtien. Tutkimuksen ja tutkijakoulutuksen pitkän aikavälin laajentamisesta on tehty useita erityisiä poliittisia päätöksiä. Yksi tärkeimmistä on Barcelonassa

tehty päätös, jossa asetettiin tavoitteeksi, että EU:n jäsenvaltioiden tutkimukseen osoittamaa rahoitusta olisi lisättävä kolmen prosentin tasolle selkeässä määräajassa eli vuoteen 2010 mennessä.

9.2 ETSK korostaa olevan tärkeää, että kaikki jäsenvaltiot huolehtivat Barcelonassa asetetun tavoitteen saavuttamisesta ja lisäävät näin ollen tutkimustukeaan merkittävästi.

9.3 Tutkimuspolitiikka ja Lissabonin strategia on lisäksi nivottava selkeämmin yhteen, jotta saavutetaan kestävän kehityksen ja Lissabonin strategian tuottamia synergiaetuja.

9.4 Tutkimuslaitosten yhteistyö ilmastonmuutosta koskevista kysymyksissä on erittäin kehittyntä. Hyvin kauaskantoisella tutkimuksella voi kuitenkin olla vaikeuksia puolustaa paikkaansa resursseista käytävässä kilpailussa. ETSK ehdottaa tästä syystä, että komissio laatisi EU:n tutkimusohjelman puitteissa ajankohtaisen selvityksen siitä, millaista tutkimusta tarvitaan ilmasto-, energia- ja kestävän kehityksen kysymyksistä.

10. Valmisteluorganisaation vahvistaminen

10.1 ETSK on eri yhteyksissä korostanut, että kestäväan kehitykseen tai ilmasto- ja energiapolitiikkaan liittyvien toimien valmistelussa tarvitaan poliittista johtajuutta. Se on useasti siteerannut Ranskan entistä pääministeriä Michel Rocardia, joka totesi suuressa ETSK:n konferenssissa, että kestävän kehityksen yhteydessä tullaan varmasti tekemään päätöksiä, jotka eivät aina ole helppoja tai suosittuja. Luxemburgin pääministeri oli samoilla linjoilla todetessaan muutama vuosi sitten: ”Tiedämme ministerineuvostossa täsmälleen, mitä toimia vaaditaan. Ongelma on siinä, ettemme tiedä, kuinka tulisimme toimien toteuttamisen jälkeen valituiksi uudelleen omaan parlamenttiimme.”

10.2 Ratkaisu on siinä, että neuvottelut ja vuoropuhelut aloitetaan järjestelmällisesti jo aikaisessa vaiheessa. Ennen kaikkea on tärkeää edetä alhaalta ylöspäin. Osallisuus on keskeinen käsite, mutta sitä on kuitenkin täydennettävä solidaarisuuden käsitteellä.

10.3 ETSK on monesti korostanut, että komissiossa tarvitaan vahvempaa yhteistyökulttuuria. Tämän päivän tilanteessa se voisi tarkoittaa sitä, että yksi komission varapuheenjohtajista asetettaisiin vastaamaan suurten ajankohtaisten strategioiden (kestävä kehitys, ilmasto- ja energiakysymykset, Lissabonin strategia) yhteistyöstä ja koordinoinnista.

Bryssel 5. marraskuuta 2009

*Euroopan talous- ja sosiaalikomitean
puheenjohtaja
Mario SEPI*